

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розглядаються питання застосування нових методологій в розробці змісту та технологій педагогічної освіти, в основі якої знаходиться культурологічний аспект до підготовки майбутніх вчителів мистецьких спеціальностей.

Ключові слова: культурологічний підхід; вчителі мистецьких спеціальностей.

The article deals with the use of new methodologies in the development of content and technologies of pedagogical education, which is based on the cultural aspect to the training of future teachers of artistic specialties.

Key words: cultural approach; teachers of artistic specialties.

Сучасне суспільство дуже добре розуміє домінуючу роль розвитку духовної культури та роль освіти в вирішенні цього питання. Нагальною потребою суспільства сьогодні виступає питання про пріоритетну роль освіти в розвитку художньо-естетичної культури особистості.

Ряд документів присвячених питанням розвитку вищої педагогічної освіти в сучасних умовах, говорять про те, що система педагогічної освіти повинна бути відкритою, мати безперервний розвиток, здібною готувати вчителя в умовах інтеграції в світову систему освіти.

Звертається увага на такі стратегічні завдання педагогічної освіти як центрація процесу навчання на особистості майбутнього фахівця, створення реальних можливостей для його творчого розвитку, відкриття в вищій педагогічній школі нових спеціальностей, які відповідають потребам особистості і суспільству; розробка державних освітніх стандартів, створення основних напрямків педагогічної освіти, яка базується та трьох основних

сферах діяльності (праця, наука, мистецтво). Зміст педагогічної освіти орієнтується на розвиток особистості, оволодіння цілісною педагогічною діяльністю, підготовку висококваліфікованого вчителя, здібного виступати посередником між учнями і культурою, здійснювати їх загальнокультурний розвиток.

Виходячи з цих параметрів повинна реалізовуватись нова методологія в розробці змісту та технологій педагогічної освіти, в основі якої знаходиться культурологічний аспект до підготовки майбутніх вчителів і перш за все вчителів мистецьких спеціальностей. Сьогодні вимагає повернути освіту в лоно культури, зрозуміти нове призначення освіти як частини культури, переосмислити явище освіти через призму культури.

В системі вищої педагогічної освіти України відбувається структурна перебудова. Інститути перетворюються на педагогічні університети, які повинні забезпечувати культурологічну направленість педагогічної освіти та реалізувати вимоги світової системи освіти.

Але характер змін в освіті демонструє і певні недоліки вищої педагогічної школи. Поступово в вищій школі розповсюджуються ідеї гуманістичних тенденцій, але педагогічна освіта залишається орієнтованою перш за все на отримання знань, що не дасть можливості в достатній мірі розвинути творчої особистості майбутнього вчителя. Сьогодні вища школа дивиться на питання розвитку творчих здібностей, творчої ініціативи як на явище другорядне. В підготовці майбутніх бакалаврів, спеціалістів, магістрів перше місце займає професіографічний, а не культурологічний підхід. То перед нами і постає питання, якого вчителя мистецьких спеціальностей повинні готувати вищі педагогічні заклади.

Зрозуміло, що сьогодні вимагає вчителя нового типу: освіченого, високо морального, гуманістично направлено, який вміє створити культурологічне середовище навчання та виховання.

Виникає необхідність переорієнтації вчителя, розвиток у нього високого рівня педагогічної та загальнолюдської культури. Виходячи з цього, ми можемо

говорити, що однією з важливіших проблем є професійна підготовка майбутніх фахівців, виховання в них готовності до здійснення професійно-педагогічної діяльності з культурологічних позицій.

На сьогоднішній день цілий ряд дослідників розглядають питання взаємозв'язку освіти та культури (Н.Крилова, Л.Масол, Н.Миропольська), гуманізації вищої педагогічної освіти (І.Бестужев – Лада, В.Кан_Калік, Г.Шевченко), розвиток педагогічної культури майбутніх вчителів (Т.Белоусова, Є.Захарченко, Г.Звездунова). Вони вказують, що головною умовою підготовки вчителя нового покоління є культурологічна направленість вищої педагогічної освіти.

Культурологічний підхід при наповненні змісту освіти дає наступні можливості, по-перше, становленню уявлень про цілісність образу культури, по-друге, розвитку гуманітарного мислення студентів вищої школи, по-третє, розвиває особистісні якості майбутніх вчителів мистецьких спеціальностей.

Культурологічний підхід до змісту підготовки вчителів мистецьких спеціальностей може передбачати наступні параметри:

- поряд з обов'язковим переліком навчальних дисциплін в навчальних планах повинні бути дисципліни за вибором;
- навчальний матеріал подається в інтегрованому вигляді;
- в змісті навчального матеріалу основна увага приділяється особистості студента;
- зміст навчального матеріалу пов'язується з інтересами студентів до своєї майбутньої професії;
- пропанувати різні форми самостійної роботи;
- кожен тематичний блок завершується творчим завданням за вибором;
- усі види роботи виконуються у зв'язку з діяльністю та необхідністю використання в практиці;
- використовується інтеграція різних навчальних дисциплін;
- порівняльний аналіз різних культур.

Таким чином, культурологічна направленість професійно-педагогічної підготовки вчителів мистецьких спеціальностей забезпечується зміною ціннісних орієнтацій суб'єктів педагогічної освіти, укріпленням їх зв'язків з історико-культурною спадщиною суспільства, створення у вищому навчальному закладі такого культурного середовища, в якому особистість може самореалізуватися як суб'єкт культури.

Головним педагогічним засобом, який підсилює культурологічну направленість професійно-педагогічної підготовки виступають гуманістичні технології педагогічної освіти. З цією метою навчальні дисципліни наповнюються знаннями про культуру, що дозволяє розвивати у майбутніх фахівців здібність творчо мислити в контексті своєї майбутньої спеціальності, реалізовувати творчий потенціал.

Результатом такої культурологічної направленості педагогічної освіти може стати орієнтація студентів на творчу, особистісну та професійну індивідуальність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Батищев Г.С. Предмет, задачи и сущность педагогического творчества. – М.: Педагогика, 1987.
2. Взаимодействие и интеграция искусств в полихудожественном развитии школьников. / Под ред. В.П. Юсова, - Ворошиловград, 1990.
3. Димова В. и др. К вопросу о методике составления тезауруса специальности. – Современная высшая школа, 1978, №3.
4. Интенсификация профессиональной подготовки будущего учителя. – Казань, 1988.
5. Колесникова И.А. Педагогический аспект профессиональной подготовки учителя: Диссертация доктора педагогических наук, - СПб, 1991.